

Ali si za skok v vodo?

// Barbara Vidmar

1: Vrtna kopel bo pticam omogočila, da si bodo brezhibno uredile perje, se pri tem osvežile in poleg tega pogasile tudi žejo. Na sliki je siva vrana (*Corvus cornix*).

foto: Ivan Esenko

2: Ptičji svatje s ptičjo pogačo pogostijo ptičji par. foto: Irena Maršnjak

3: Proti negativnemu trendu: ogroženost mavricijskega aleksandra (*Psittacula eques*) se zmanjšuje foto: D. Hansen / www.mauritian-wildlife.org (uporabljeno v World Birdwatch)

Juhu, počitnice so tu! Dobro vemo, kako dobro se počutimo v vročih poletnih dneh, ko se ohladimo v vodi in ko otroci veselo čofotajo po njej, pa naj bo to na morju, v reki, jezeru ali v bazenu. Včasih si omislimo bazen celo na svojem vrtu. Zakaj ne bi torej poskrbeli, da se v svojem bazenčku osvežijo tudi ptice, ki zahajajo na naš vrt?!

Ptičja kopel

Najbolj preprosto jim kopel pripravimo tako, da uporabimo podstavek za rože in vanj nalijemo svežo vodo. Postavimo ga na mesto, ki je dovolj odprto, da imajo ptice pregled nad dogajanjem okoli sebe, a hkrati v bližini zavetja, kamor se bodo lahko pred nevarnostjo umaknile oziroma si v miru očistile in uredile perje. Posoda, v kateri boste pticam ponudili vodo, naj bo dovolj velika, saj nekatere ptice potrebujejo veliko prostora in vode za svojo kopel. Poleg tega naj bo tudi čim bolj praktična, da jo boste z lahkoto očistili in ponovno napolnili s svežo vodo. Vodo menjajte vsaj enkrat na teden in ne pozabite redno očistiti posode, ki ste jo nastavili pticam za osvežujočo kopel. V njej se sčasoma pričnejo nabirati alge, listje ter druga umazanija, kar lahko ptice ovira pri prijetnem čofotanju. Poleg tega s tem onemogočite, da bi ptice obbolele zaradi bolezni. Ptice se v posodi ne bodo le kopale, temveč bodo iz nje tudi pile.

Pri nameščanju kopeli za ptice naj sodelujejo tudi otroci. Naučili se bodo, da je za naše male pernate prijatelje treba skrbeti tudi poleti in ne le pozimi, ko jim v krmilnice nasujemo zrnje. Skupaj z otroki opazujte ptice, ki si privoščijo kopel v svojem »bazenčku«. Razložite najmlajšim članom družine, da se ptice pri tem ne le osvežijo, temveč s kopeljo poskrbijo, da so njihova peresa v brezhibnem stanju. Močenje peres je koristno zato, da se na njih ne nabira prah ter omogoča pticam, da si perje tudi laže očisti

in uredijo. Ko si namreč ptica s kljunom čisti perje, si ga hkrati s tem tudi skrbno uredi in raznese mast iz žlez, tako da ostanejo peresa vodoodporna.

Skupaj z otroki si zapišite, katere ptice so obiskovale ptičji bazenček, da boste lahko podatke primerjali s tistimi v naslednjem letu, otroci pa lahko dolge poletne dni izkoristijo za upodabljanje ptic med kopanjem z različnimi risarskimi pripomočki. Ne pozabite na ptice tudi na počitnicah daleč od doma; rade bodo zahajale v kopel, ki jo boste nastavili npr. pred svoj šotor na morju, otroci pa bodo imeli z opazovanjem čofotajočih pernatih bitij veliko veselja.

Praznovanje Gregorjevega, ko se ptički ženijo

// Alenka Bradač

Letos so bile ptice v naši enoti vrtca naše zveste spremljevalke in prizadevne sodelavke. Skozi vse leto smo jih spoznavali in odkrivali tančice z njihovega življenja v okviru projekta Svet ptic okoli nas. Sončki, skupina najstarejših otrok, so tako rekoč dihali s pticami od postavitve ptičje krmilnice v jeseni do gnezdilnice spomladi. Otroci so spoznali veliko vrst ptic, ki živijo v okolici, in svoja spoznanja navdušeno širili tudi na starše, ki so z vedno večjim zanimanjem spremljali dogajanja v okviru projekta. Vsaka nova dejavnost je odgovorila na kar nekaj naših vprašanj in hkrati postavila veliko novih.

Uprizoritev ptičje svatbe

Pomlad je čas, ko se vsi veselimo sprememb, ki se dogajajo v naravi. Dnevi se daljšajo, drevje zeleni in ptički se ženijo. Že naši predniki so se veselili 12. marca, Gregorjevega, ko goduje Gregor, prinašalec luči. Ta dan so si otroci izbrali za ptičjo poroko. In ker v ljubljanski okolici velja, da imajo ptički na Gregorjevo gostijo in da na vsakem grmu visi pogačica, je od ideje do realizacije manjkalo le še ne-

3

kaj pogač, ki so ostale od zime, in ščepec spomladanskih simpatij, pomešanih z neizmerno otroško domišljijo.

Otroci so določili par, kosovko in kosa, da se poročita. Preostali otroci so bili svatje in so si tudi poiskali svoj par. A tudi v človeškem svetu ptic ne gre brez zapletov. Kosov je bilo več kot kosovk. Kaj sedaj? Rešitev so otroci hitro našli. Sklenili so, da bodo na naslednjo poroko povabili skupino iz sosednjega vrtca, kjer je ravno toliko deklic »preveč« kot pri nas dečkov. Letos so se pač zadovoljili z malo več veselimi svati in kasneje poletnimi klateži. Telovadnica je bila ravno prav velik prostor za poroko in svatovanje. Ob instrumentalni glasbi so otroci ob vodeni improvizaciji pričeli gibalno uprizorjati ptičjo svatbo. Kos in kosovka sta se zavrtela v plesu dvorjenja. Drugi ptičji pari so ju opazovali in ju ob koncu dvorjenja pogostili z navidezno ptičjo pogačo. Skupaj s samskimi kosi so se jima nato pridružili na svatbenem plesu, kjer ni manjkalo veselega frfotanja, ptičjega žvrgolenja in živahnega spreletavanja. Svatba se je končala, poročeni par ter svatje so odleteli in začeli iskati primeren prostor za spletnje svojih gnezd. Samski kosi so jih pri tem opazovali in čakali, če bi morda k njim vendarle priletela kakšna kosovka. Ko so otroci odvrgli svatovsko perje, so se odpravili na dvorišče. Tam so za zaključek Gregorjevega najprej obesili na veje lojne pogače. Kasneje so s pomočjo ornitologa Daret Fekonje obesili na drevo tudi gnezdilnico. Poročam lahko, da je bila svatba uspešna; lojne pogače so izgubile v lačnih kljunih ptic, v gnezdilnici se je namestil par velike sinice (*Parus major*) in v bližnjem grmovju sta si spletla gnezdo dva para kosov (*Turdus merula*). A niso le otroci postali navdušeni opazovalci ptičjega sveta, pridružili so se jim tudi starši in stari starši. Ob letaku Pomagajmo pticam – nameščajmo gnezdilnice so doma otroci skupaj z očki in dedki ustvarjali gnezdilnice. Nekatere so nastale iz kartona, druge iz lesa. Kako resno so pristopili k izdelavi, pove že podatek, da so otroci hodili domov kar po kosilu, da bi bila gnezdilnica čim prej narejena. Otroci sedaj vedo, da v okolici vrtca živijo ptice. In če jih vprašate, vam bodo tudi naštel, katere. Vendar ne zgolj zato, ker so jih videli, marveč tudi zato, ker so jih doživeli.

Idejna zasnova in izpeljava: Irena Maršnjak in otroci skupine Sončki, Vrtec Ciciban, enota Pastirčki, Ljubljana ●

→ Mavricijski aleksander - rešitev pred izumrtjem

// prevod Petra Vrh Vrezec

Leta 2007 je mavricijska naravovarstvena organizacija Mauritius Wildlife Foundation (MWF) objavila veselo novico, da se je mavricijski aleksander (*Psittacula eques*) pridružil tistim redkim vrstam ptic, ki se jim je izboljšal status ogroženosti na rdečem seznamu IUCN. Populacija te ptice je namreč v sedemdesetih letih štela le deset osebkov, leta 2007 pa se je glede na povečanje populacije njen status iz kritično ogrožene vrste spremenil v status ogrožene vrste. V prejšnjem stoletju je vrsto pestila cela vrsta groženj, ki so prispevale k drastičnemu upadu števila osebkov. Lokalni in mednarodni naravovarstveniki, vlada in prebivalci Mavricija pa so s skupnimi napori vrsti naposled omogočili, da je preživela.

Mavricijski aleksander je tako zgleden primer, kako je mogoče rešiti vrsto tudi tik pred izumrtjem. Po svetu si veliko ljudi prizadeva, da bi takšno uspešno zgodbo ponovili tudi pri drugih vrstah. Glede na najnovejši Rdeči seznam ptic iz maja 2007 kar 1.221 vrstam danes grozi izumrtje, trend ohranitvenega statusa ptic na svetu pa se od leta 1988, ko so prvič natančno določili različne statuse ogroženosti, žal slabša.

Izvirni članek: *BirdLife International (2007): World Birdwatch, December 2007: 8.*

→ Postanite član DOPPS, pridružite se nam!

Želite prispevati k ohranjanju našega naravnega bogastva in k povečanju družbene veljave varstva ptic in narave? Morda želite aktivno sodelovati v ornitoloških in naravovarstvenih projektih? Ali pa si želite le prijetne družbe z drugimi ljubitelji ptic in narave?

Vse to vam prinaša članstvo v Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije.

Poleg že omenjenih možnosti se boste lahko brezplačno udeleževali številnih izobraževalnih izletov in predavanj širom Slovenije ter prejeli revijo Svet ptic, prvo slovensko poljudno revijo o pticah. Mogoče vas zanima strokovno delo in se boste odločili še za *Acrocephalus*.

Naše poslanstvo je varovanje ptic in njihovih habitatov. Tega uresničujemo s skupnimi močmi, zato je prav vsak posameznik pomemben člen verige, v kateri lahko pripomore k varstvu narave.

Svojo namero o včlanitvi sporočite na naš naslov: **DOPPS, p.p. 2990, 1001 Ljubljana, e-pošta: dopps@dopps.si ali nas pokličite na 01 426 58 75.** Poslali vam bomo pristopni paket. Postalni boste del organizacije, ki deluje v javnem interesu varstva narave in je partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International.

S tem boste storili uslugo pticam, naravi in nenazadnje tudi ljudem.